

Struktury narracyjne we współczesnych serialach amerykańskich

Streszczenie

Artur Borowiecki

Twórcy współczesnych seriali korzystają z nowych środków stylistycznych, a także eksperymentują z ukonstytuowanymi od początków istnienia telewizji schematami narracyjnymi seriali, co prowadzi do daleko idących zmian w strukturach narracyjnych. W pracy doktorskiej pragnę dowieść, iż pomimo stosowania nowych środków stylistycznych, jak i formalnych, można zaobserwować powtarzalność pewnych wzorców w strukturze serialowej, zarówno na poziomie pojedynczych odcinków, jak i całych sezonów. To w konsekwencji daje możliwość opracowania kilku modeli teoretycznych, którym podlegają neoseriale (seriale wielosezonowe, które są obecnie dominującym formatem na rynku telewizyjnym).

Pomimo znacznego zróżnicowania seriali nowego typu, ich twórcy działają w ramach pewnych ograniczeń. Jednym z nich jest komercyjność powstających produkcji i konieczność osiągnięcia pewnych progów oglądalności. Główna hipoteza badawcza zakłada, iż istnieją wzorce konstrukcji narracji neoseriali. Celem badań jest wyznaczenie wzorców struktur narracyjnych „neoseriali”

W przeprowadzonych obserwacjach zastosowałem spójną metodologię badawczą, która wykorzystuje elementy analizy strukturalnej (funkcjonalnej), analizy neoformalnej oraz metody stosowanej przez scenarzystów (analiza dramaturgiczna). Przyjmuję, podobnie jak strukturaliści czy wcześniej formaliści, iż struktura fabularna staje się wykładnią konstrukcyjną przyszłego dzieła. Poszukiwane w ramach tego projektu schematy, „struktury głębokie”, współczesnych seriali mogą być czynnikiem różnicującym neoseriale. Wraz z zastosowaniem konkretnej struktury fabularnej występuje odmienna organizacja wydarzeń, ich funkcyjności w strukturze dramaturgicznej, a także konstrukcji bohaterów. W postępowaniu badawczym zostały wyodrębnione wątki serialowe (główny, poboczne, równoległe, epizodyczne) z całości wydarzeń fabularnych. Dalej nastąpiło zbadanie ich „dynamiki” (punkty inicjujące, zwrotne, kulminacyjne). Wykorzystując narzędzia analizy neoformalnej zbadalem horyzont i głębię poinformowania oraz zakłócenia w chronologii opowiadania (futurespekcje, retrospekcje, subiektywizacja itp.).

Przeprowadzone analizy umożliwiły opracowanie czterech modeli teoretycznych, dla neoseriali oraz zdefiniowania dla nich charakterystycznych aspektów narracji.

- serializacja mocna z głównym protagonistą (np. *Breaking Bad*, *House of Cards*),
- serializacja mocna z multiprotagonistą (np. *Prawo ulicy*, *Gra o tron*),
- serializacja średnia rozproszona (np. *Mad Men*, *Ścieżka*),
- serializacja średnia epizodyczna (np. *Rodzina Soprano*, *W garniturach*).

Przedmiot badań wymaga doprecyzowania. Są nim wielosezonowe serie kontynuowane, w których realizowany jest nowy paradygmat opowiadania. Biorąc pod uwagę masowość, jak i dominację tego formatu (kilkaset produkcji rocznie) materiał badawczy został zawężony do produkcji amerykańskich powstałych w latach 1999-2017. Rok 1999 to początek eksplozji seriali złożonych narracyjnie i początek tzw. „złotego okresu telewizji”, natomiast w roku 2017 został udostępniony widzom pierwszy serial interaktywny *Mozaika* mogący zwiastować kolejną ewolucję struktur serialowych.

Rozprawa składa się z dwóch części – teoretycznej i analitycznej. Rozdział pierwszy dotyczy ewolucji struktur narracyjnych w serialach amerykańskich. W drugim rozdziale zgłębiam temat gatunków telewizyjnych ze szczegółową analizą gatunków serialowych. Wymieniam najważniejsze cechy dla produkcji jakościowych, a następnie dla neoseriali. Rozdział trzeci składa się z trzech podrozdziałów, które stanowią podstawę metodologiczną prowadzonych badań. Część analityczna składa się z czterech rozdziałów. W każdym z rozdziałów badam pierwszy sezon serialu reprezentatywnego dla danej grupy. Analiza obejmuje następujące zagadnienia: rozkład i hierarchię wątków, strukturę dramaturgiczną głównego wątku. Dodatkowo badam aspekty narracyjne: głębię i horyzont informacji oraz zaburzenia w linearności fabuły. W ostatnim, piątym rozdziale rozważam kwestię dalszego rozwoju wzorców narracyjnych na podstawie seriali powstałych po 2017 roku. W zakończeniu podsumowuję badania.